

Држава штити бахате и безобразне послодавце, све мање синдиката

Извор: 021.rs, 21.07.2017.

Приговори послодавцу неретко резултирају отказом, а радници све мање имају поверења у синдикалну заштиту.

Фото Слога архива

Један од скоријих примера су и откази 30 радника крушевачког Трајала, који су проглашени технолошким вишком, од којих су четворо чланови Одбора синдиката Слога у том предузећу, а међу њима и председник и потпредседник тог Одбора.

На који начин синдикат штити раднике када добију отказе?

Што се тиче заштите права запослених од стране синдиката, када

се нађу у ситуацијама када добијају отказ, ситуација је различита и зависи од случаја до случаја, објашњава председник Удружених синдиката Србије „Слога“ Жељко Веселиновић.

„У озбиљним фирмама веома ретко се дешава да добар радник добије отказ, без било какве грешке. С обзиром на то да је Србија држава у којој има мало озбиљних фирми, имамо проблеме да је велики број људи практично под отказом или упозорењем пред отказ без икакве грешке, само зато што је неке у том тренутку пало на памет, или зато што кроз програм технолошког вишка неко жели да се реши некога“, наводи он за наш портал.

До старог закона о раду који је био на снази до 2014. године, синдикати су имали знатно веће овлашћења. „Њихова улога је била већа у ситуацијама када су радници отпуштани, проглашавани технолошким вишком или када су ишли на социјални програм. Без синдиката није било могуће донети било какву одлуку. Од 2014. године, па надаље, то је велики проблем, с обзиром на то да су послодавци дужни да консултују синдикат. Сада је велика разлика у томе што нису дужни да прихвате било које мишљење синдиката. То је оно што нама смета као председницима синдиката“, каже Веселиновић и напомиње да су председници синдиката који су до 2014. године били законом заштићени од отказа, чак и годину дана по истеку функције имали право на имунитет.

„То је био мотив председницима синдиката да раде свој посао, могли су да се супротставе директору, послодавцу или било коме другом и да несметано обављају своју функцију. Председник није могао да добије отказ само због тога што се бавио тим послом. Према новом закону, дошли смо до тога да сваки председник синдиката као што се то десило нашем колеги из Трајала из Крушевца, може да добије отказ, без било каквог образложења, само зато што је имао храбрости да се супротстави послодавцу у нелегалним радњама. Данас је тешко наћи и мотивисати људе који би желели да се баве синдикатом управо јер су они у већини фирми први на мети отказа и зато је синдикална организованиост заступљена само у 25 одсто фирми у целој Србији“, прича он за

021.pс.

Владица Томашевић, председник синдиката који је спречио продају Трајала, доласком новог директора био је кажњен.

„Четири године сам трпео тортуре од стране новог руководства мобинг, шиканрање, малтретирање, премештање, слање на плаћено одсуство, немогућност да се члановима синдиката одбија чланарина и константне претње, чак сам имао и личних претњи. Преноси се порука јавности да сви људи који се боре, то не могу јер држава штити бахате и безобразне послодавце, то је нешто што би у нормалној држави наишло на санкције, осуду и директор би био смењен, а код нас је награђен конференцијом заједно са председником, тадашњим премијером“, каже он.

Додаје да радници често не користе механизме који су им на располагању.

„Наш колага из Граса пре неколико година је добио отказ, само зато што је био у сукобу са тадашњим директором и то је трајало дуго, а није нам се обратио. Било је могућности да га вратимо преко инспекције рада. На нивоу Војводине и Новог Сада, социјални дијалог је за нијансу на већем нивоу. Пре свега јер је Влада Војводине имала развијенији ниво социјалног дијалога и имали су клаузулу, да су фирме које су добијале субвенције од стране покрајинске владе морале имати организован синдикат у свом предузећу, тако да је ту већ годинама на мало бољем нивоу све“, каже он и додаје да су за лош социјални дијалог криви подједнако Влада Србије, некомпетентни послодавци, али и синдикати који су највећим делом одговорни за сва дешавања, јер аминују све одлуке које су штетне по раднике Србије.

Ситуација је тежа у приватним фирмама, јер не постоје озбиље компаније.

„Што се тиче фирми „шрафцигер индустрије“, а то су фирме којима држава даје субвенције за отварање радних места, ту је немогуће формирати синдикат, евентуално у некој од немачких

фирми која ради за произвођаче који су потписници споразума са међународним синдикалним федерацијама. У осталим фирмама то је немогуће јер је све што постоји на нивоу Србије, директно под контролом власти“, објашњава наш саговорник.

Да је синдикате све теже и теже формирати, мишљења је Веселиновић.

„Тако ће бити евентуално док се ЕУ не умеша да почну да се поштују неки прописи и закони. Ми смо као синдикат успевали да нађемо неке модусе преко инспекције рада која доста добро понекад ради свој посао. Инспекција рада у Србији нажалост нема овлашћења која би требало, односно њихова овлашћења су више препоруке, нису толико везане са правоснажним одлукама. Ми смо успевали то да решимо, тако што смо инспекцији достављали доказе да је неко отпуштен, због синдикалне активности. Имали смо успеха и зато што је генерални инспекторат за рад добро радио свој посао“, каже Веселиновић.

Велики је проблем радити са инспекцијом на локалу, јер су често инспектори у дослуху или су повезани по било којим основама са директорима или власницима великих предузећа.

„Дешава се и да су конкретно од функционера замољени да једноставно одређене фирме не кажњавају због кршења закона, тако да уколико то не прође првостепено, односно уколико инспектори не одраде посао како треба, ми то решавамо преко републичког инспектората јер тамо нема те врсте притисака“, додаје он.

Једна од начина убрзања поступака су оверене изјаве код нотара, чиме се прескаче суд у неким случајевима.

„Конкретно у мом примеру, оверио сам изјаву да је на мене вршен притисак да сменим колегу Владицу Томашевића, што је оверено код нотара. Тај нови систем преко нотара и инспекције рада може да доднесе успех јер скраћује пут судских спорова који могу годинама да трају. Нама је кључно да пробамо да неког вратимо преко инспекције, да не идемо на суд, јер то

траје годинама. Неко ће на крају бити враћен на посао, фирма ће платити пенале, али, нажалост, у Србији нема одговорности, опет ће из џепа радника и грађана то да се плате казне, што је иначе у Србији случај да бахатост и неодговорност послодаваца плаћају грађани“, додаје он.

[Аутор: 021.rs](#)

...